

Äktenskap från himlen

Predikan av pastor Göran Appelgren

(Läsningar: Matt 19:1-9; NJHL 13. Se sista sidan!)

“Några fariséer kom fram till Honom och ville snärja Honom och sade: ‘Är det tillåtet att skilja sig från sin hustru av någon anledning?’ Han svarade: ‘Har ni inte läst att Skaparen från begynnelsen gjorde dem till man och kvinna och sade: Därför skall en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett kött. Så är de inte längre två utan ett kött. Vad Gud har fogat samman skall människan inte skilja åt.’”

(Matt 19:3-6)

I vigselritualen sägs det sedan långliga tider tillbaka, att äktenskapet är av Gud instiftat. Ja, det är det verkliga. Det finns med från tidernas begynnelse. Redan i första kapitlet i Ordet blir detta omtalat, och i det följande kapitlet upprepas det och förtydligas det.

”Och Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade Han henne, till man och kvinna skapade Han dem.” (1 Mos 1:27) ”Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de skall bli ett kött.” (1 Mos 2.24)

Om vi förkortar texten något blir det så här: ”Gud skapade ... man och kvinna ... och de skall bli ett kött.” I själva skapelseakten ligger ett ändamål, en avsikt nedlagd som en evig, himmelsk princip. ”Gud skapade ... man och kvinna ... och de skall bli ett kött.” Det står inte i Guds Ord att Gud först skapade män och kvinnor som något slags experiment där Han skulle undersöka vad de skulle göra med sina liv. Inte alls. Det fanns redan från början en avsikt och en önskan om att mannen och kvinnan skulle leva tillsammans. De skulle till och med leva tillsammans så nära, att de skulle bli ett kött.

Det är en intimitet, ett ömsesidigt förtroende för varandra, en inbördes kärlek som redan från början finns med i vår Skapares avsikter med våra liv.

Om vi fortsätter att läsa Bibelordet, så ser vi att den Gudomliga ordningen förverkligades. Människan levde i ett himmelskt tillstånd, i Edens lustgård i full harmoni med Gud. Intimiteten och enheten fanns där och uttrycks med orden, ”Och mannen och hans hustru var båda nakna utan att blygas för varandra.” (1 Mos 2:25) ”Nakenheten” är en bild för oskuldsfullhet. Och oskuldsfullheten är dörren in till en ömsesidig kärlek som inte har några begränsningar.

Herren skapade världen, och världen tog emot Hans välsignelser och levde i harmoni med Skaparens avsikter och vilja. Mannen och kvinnan var ett kött. Sedan hände något. Det som hände är något som vi än idag får ta konsekvenserna av. Harmonin bröts. Bandet med Gud klipptes av. Människan måste nu ”med möda livnära sig av [marken] så länge hon lever.” (1 Mos 3:17)

Efter att människan vänt ryggen åt ett himmelskt tillstånd, har livet blivit en möda. Vi får själva anstränga oss för att hitta tillbaka till det paradisiska tillståndet.

På den vägen behöver vi hjälp. Det var inte Gud som orsakade att bandet bröts. Det var människan. Herren har alltid velat och vill hela tiden knyta människan till sig. Han vill hela tiden ge människan ett liv som är himmelskt.

Därför ser Han till att det finns medel som kan vara oss till hjälp att hitta vägen tillbaka.

Det medlet är Ordet, sanningar som kommer från Honom, som leder tillbaka till Honom och som är Han. Herren leder människan genom en inre närvaro som vi enklast kan kalla samvetet. Han leder också genom Sina uppenbarade sanningar, som vi tar emot i förståndet och viljan och som styr våra steg. Därför säger Jesus. "Jag är vägen, sanningen och livet." (Joh 14:6) Det finns en väg tillbaka till paradiset. Sanningen uppenbarar den vägen. Den som går den vägen hittar tillbaka till livet.

En del av det Livet, en stor del av det livet är äktenskapet. Herren har inte gett upp det ursprungliga ändamålet – "Gud skapade ... man och kvinna ... och de skall bli ett kött" – bara för att människan vände Honom ryggen. Tillsammans med skapelsen finns äktenskapet. Tillsammans med nyskapelsen av människans inre finns äktenskapet. Han undervisar om det, därför att Han vill vårt bästa.

Det är därför som Herren med sådan kraft avvisar fariséernas försök att omintetgöra skapelsens innersta kärna, äktenskapet: "Han svarade: 'Har ni inte läst att Skaparen från begynnelsen gjorde dem till man och kvinna och sade: 'Därför skall en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett kött. Så är de inte längre två utan ett kött. Vad Gud har fogat samman skall människan inte skilja åt.'" (Matt 19:3-6)

Precis som människan så småningom vandrade bort från Gud och följde sina egna lagar, så har det därefter alltid funnits en frestelse att följa mänskliga lagar och bortse från de Gudomliga lagarna. Det är därför Jesus säger: "Därför att era hjärtan är så hårda tillät Mose er att skiljas från era hustrur, men från början var det inte så." (Matt 19.8) "Från början var det inte så." Men det blev så.

Det fundamentala och fatala misstaget människan begick och fortfarande begår, är att hon tror att Guds lagar begränsar henne, att Han vill ta bort människans glädje i livet. Det är ett stort misstag. Han vill det motsatta. Han vill människans glädje, fast det är en glädje av ett annat slag. Från början var det så – och så kan det bli igen. Att hitta tillbaka till paradiset handlar därför också om att lyssna på Herrens undervisning om äktenskapet.

Eftersom äktenskapet, eller förhållandet mellan man och kvinna är så viktigt för i stort sett alla människor, och därför att viljan att uppfylla jorden, som ju är en uppmaning från Herren själv, är en så stor drivkraft, därför kämpar människor för att hitta rätt.

Det finns många fallgropar, många utmaningar och många frestelser. Därför är det så att ju mer man förstår, ju mer man vet, desto lättare blir det att hitta rätt, hitta tillbaka till paradiset.

Utan att riktigt veta, kan vi nog ändå dra den slutsatsen att ord som liknar det som vi har i vigselritualen används i andra religioner också, och att de har använts från tidernas begynnelse, eftersom det är ett med skapelsen. "Gud skapade ... man och kvinna ... och de skall bli ett kött."

Om vi tittar på skapelseberättelsen, så ser vi, att innan man och kvinna har skapats, så finns en mer övergripande tanke. Människan, på hebreiska "adam", skapades till Guds avbild. Det börjar med något helt, en gestalt som kallas människa och som återspeglar det som Skaparen själv är: Människa i dess högsta form. Det börjar med något helt, med enhet. Sedan skapas man och kvinna som två delar av begreppet människa. Det som var helt blir delat i två. Men sedan går vi tillbaka till enheten. "De två skall bli ett kött."

Från enhet till delning tillbaka till enhet. Häri ligger stora hemligheter förborgade. Vi kan direkt se, att det handlar om något bortom den naturliga världen. En man och en kvinna kan självklart inte bli en människa i det yttre. Det är heller inte så, att en man och en kvinna utan vidare blir en enhet bara för att de genomgår en vigselritual. Ändå finns det nedlagt i det Gudomliga Ordet som en uppmaning, som ett bud att man och kvinna ska bli ett.

En hemlighet handlar om att människan uppmanas av Gud att föröka sig. Där kan vi se något av en enhet. Avkomman uppstår då två blir ett. Nytt liv uppstår då två blir ett. Det är på det naturliga, fysiska planet. Och kanske den bilden är ett bra avstamp för att se vad "ett kött" betyder på ett högre plan.

"Ett kött" handlar om enhet. Om vi säger enhet är steget inte långt till enighet. Vi vet alla vad det betyder att vara eniga eller oeniga. När man är enig känns det bra. Men bara för att man är enig, betyder inte det att man har gjort avkall på sin frihet. Frivilligt har man ställt sig bakom ett gemensamt beslut. Det råder enighet och harmoni på samma gång. Oenighet är ett tillstånd som är instabilt. Man vill så fort som möjligt komma till enigheten.

Äkta makar är ofta oeniga. En del mer, andra mindre. Men alla vet vad det handlar om. Och vi vet också hur skönt det känns när man blir enig. Det som det handlar om är vad man tycker och känner. Den ena tycker si, den andra så. Den ena känner på ett sätt, den andra på ett annat. Genom att samtala och genom att beskriva vad man känner inför olika alternativ, kan man förstå varandra, och man kan komma fram till ett beslut, där båda parter är eniga.

Allt detta lär oss erfarenheten. Men Herren vill ge oss mer än dyrköpta insikter från plågsamma erfarenheter. Den som läser Guds Ord på ett innerligt sätt, kommer att beröras av Guds kärleksfulla Ande, som bakom bibelberättelserna hela tiden stimulerar våra tankar och känslor till att höja sig till ett högre plan. Även om vi läser om hur kung David kämpar med sina fiender eller med sina egna laster, så finns bakom ytan en Gudomlig röst som i vårt inre undervisar oss.

"Vinden blåser vart den vill, och du hör dess sus, men du vet inte varifrån den kommer eller vart den far. Så är det med var och en som är född av Anden." (Joh 3:8)

Vinden eller Anden berör vår ande, vårt inre. När vi har önskningsar om att hitta rätt i vårt liv, och när vi vänder oss till Herren i Ordet, så berör Han oss. Han inspirerar våra tankar till att tänka rätt. Han ingjuter värme och liv i våra känslor, så att vi bejakar de goda känslorna och lägger band på det som kommer från fel håll. När vi höjer vårt sinne till ett högre plan, berör Han oss, och Han leder oss. Han för oss in på livets väg. På den vägen kan man och kvinna bli ett kött. De kan bli eniga till hjärta, till sinne och till kropp.

Men Han har blivit tydligare än så. Herren har gjort Sin Andra ankomst. Den ankomsten handlar om att undervisa människan ytterligare, så att vägen tillbaka till paradiset blir lättare att finna.

Så här skriver Emanuel Swedenborg på Herrens uppdrag i början av verket Himmel och helvete: "Jag har fått vara i sällskap med änglar och tala med dem som människor med människor och dessutom fått se det som finns i himlarna och likaså det som finns i helvetena ... Följaktligen får jag nu beskriva det med utgångspunkt från vad jag sett och hört, i hopp om att de som svävat i okunnighet nu skall få upplysning och deras otro skingras. Att en sådan omedelbar uppenbarelse idag äger rum beror på att det är denna uppenbarelse som avses med Herrens [andra] ankomst." (HH 1)

I det verket talas det om äktenskap. Där står det till exempel "att det väsentliga i äktenskapet är själarnas eller sinnenas förening", (HH 375) och att

”den äktenskapliga kärleken med dess behag består i att den enes vilja också är den andras.” (HH 380)

Men dessutom är vi välsignade med en hel bok som enbart handlar om detta ämne, nämligen ”Den äktenskapliga kärleken och dess motsats”.

”Och dess motsats”? Ja, när man undervisas kan man lära sig mycket av att förstå vad det är som förstör. Ett exempel: ”Den enes kärlek till att härska över den andra förtar fullständigt den äktenskapliga kärleken och dess himmelska ljuvlighet.” (HH 380)

Här ställs en jordisk känsla mot en himmelsk. Ingen ängel skulle någonsin komma på tanken att vilja härska över en annan människan, allra minst över sin make eller maka. Att vilja härska är en jordisk känsla. Därför förebrår Jesus sina lärjungar, när två av dem vill ha de främsta platserna, när de kommer till himlen: ”Ni vet att folkens ledare uppträder som herrar över sina folk och att deras stormän använder sin makt över dem. Men så skall det inte vara bland er. Nej, den som vill vara störst bland er skall vara de andras tjänare.” (Matt 20:25,26)

Mot den jordiska känslan ställs den himmelska. ”Den enes kärlek till att härska ... förtar fullständigt den äktenskapliga kärleken och dess himmelska ljuvlighet.” (HH 380)

”Den äktenskapliga kärlekens himmelska ljuvlighet.” De är det som Herren vill för oss. Därför undervisar Han oss. I Sin andra ankomst undervisar Han på ett nytt sätt. En förutsättning för att ta till sig andliga tankar, är att man lyfter sitt sinne till ett högre plan. Det behövs övning för det. Det behövs vilja. Det behövs tid. Det är nya tankar som kommer fram, tankar som inte är lätta att begripa till sin fulla vidd. Men en sak är säker: Herren vill endast gott med det.

Redan begreppet ”äktenskaplig kärlek” såsom något speciellt, som något eftersträvansvärt och åtråvärt är en ny tanke. När det sedan sägs att den äktenskapliga kärleken genomströmmar hela skapelsen, och att den är den sorts kärlek som ligger närmast Herren själv, ja, då får vi så mäktiga tankar att arbeta med att det måste ta tid.

Men i dess nya tankar finns svaren på vad som menas med att ”Gud skapade ... man och kvinna ... och att de skall bli ett kött.”

När vi tidigare sa att det handlar om tankar och känslor och att man försöker hitta enighet, så har vi här nya begrepp att använda oss av. Det som tankarna helst ska fyllas av är sanna tankar, alltså sanningar. Det som känslorna ska vara fyllda av är goda känslor, alltså godhet.

Varje människa har tankar och känslor, men det är ju en uppfattning sedan urminnes tider att män och kvinnor är olika till sinnes, och att kvinnorna är mer känslorienterade och männen lite trögare vad gäller känslor men däremot mer inriktade på att föra resonemang. Nya Kyrkans Skrifter sätter namn på detta. De två begreppsparen är förstånd och vilja eller vishet och kärlek.

Precis som människan ska vara i en inre harmoni där förstånd och vilja verkar åt ett och samma håll, så handlar äktenskapet om att mannen och kvinnan ska bilda en likadan enhet, där mannens respektive kvinnans särdrag bidrar till att enheten, och enigheten uppstår. Det är då som de blir ett kött.

Lyssna på detta:

”Hos männen äger det rum en sinnets upplyftning till ett högre ljus, och hos kvinnorna äger det rum en sinnets upplyftning till en högre värme.”
(ÅK 188)

Dessa namn eller begrepp gör att vi kan börja se på äktenskapet på ett nytt sätt.

Ett högre ljus och en högre värme handlar om att både mannen och kvinnan vänder sig till Herren i sitt inre, att de båda bejakar att det är det högre som styr det lägre. Båda vill gott. Båda tänker rätt men bidrar till enheten på olika sätt.

Huvudbudskapet är att mannen och kvinnan har unika andliga eller inre egenskaper. De andliga egenskaper som mannen har mer av har kvinnan mindre av, och de andliga egenskaper som kvinnan har mer av har mannen mindre av. Det är en andlig balans mellan de båda, och ingen härskar över den andra. I den balansen sker ett gradvis stärkande av enheten. De blir ett kött, och det uttrycks så här:

”Hustruns vilja förbinder sig med mannens förstånd, och därav förbinds mannens förstånd med hustruns vilja.” (ÅK 159)

Vår kyrka har en uppgift framför sig, för när vi tillåter oss att ta till oss dessa nya tankar, kan Herrens högsta önskan gå i uppfyllelse:

”Och Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade Han henne, till man och kvinna skapade Han dem.” (1 Mos 1:27) ”Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de skall bli ett kött.” (1 Mos 2.24)

Amen!

1 Mos 1:26-28, 2:24, 25:

Och Gud sade, Låt oss göra människor till vår avbild, till att vara lika oss. De skall råda över fiskarna i havet och över fåglarna under himlen, över boskapsdjuren och över hela jorden och över alla kräldjur som rör sig på jorden. Och Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade Han henne, till man och kvinna skapade Han dem. Gud välsignade dem och sade till dem: Var fruktsamma och föröka er och uppfyll jorden! Lagg den under er och råd över fiskarna i havet, över fåglarna under himlen och över alla djur som rör sig på jorden! ... Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de skall bli ett kött. Och mannen och hans hustru var båda nakna utan att blygas för varandra.

Matt 19:3-6:

Några fariséer kom fram till Honom och ville snärja Honom och sade: 'Är det tillåtet att skilja sig från sin hustru av någon anledning?' Han svarade:

'Har ni inte läst att Skaparen från begynnelsen gjorde dem till man och kvinna och sade: Därför skall en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett kött. Så är de inte längre två utan ett kött. Vad Gud har fogat samman skall människan inte skilja åt. De sade till Honom: 'Varför har då Mose befallt att mannen skall ge hustrun ett skilsmässobrev och skicka bort henne?' Han svarade. 'Därför att era hjärtan är så hårda tillät Mose er att skiljas från era hustrur, men från början var det inte så. Jag säger er: Den som skiljer sig från sin hustru av något annat skäl än otukt och gifter sig med en annan, han begår äktenskapsbrott.'

(Översättning: Svenska Folkbibeln)

Nya Jerusalems himmelska lära, nr 13:

Enligt den Gudomliga ordningen skall det goda och det sanna vara förbundna och inte åtskilda, så att de är ett och

inte två. Förbundna utgår de nämligen från det Gudomliga, och förbundna är de i himlen, och därför skall de vara förbundna också i församlingen. Förbindelsen av det goda med det sanna kallas i himlen ett himmelskt äktenskap, ty i ett sådant äktenskap befinner sig alla som är i himlen. Det är därför som himlen jämförs med ett äktenskap i Ordet, och som Herren kallas 'brudgum' och 'äka man', medan himlen, liksom församlingen, däremot kallas 'brud' och 'hustru'

Förkortningar av Skrifterna:

HH = Himmel och helvete

ÄK = Äktenskapliga kärleken